

НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ЗАПИСКА З ПРИВОДУ ЗАКОННОСТІ ЗАПРОШЕННЯ КОНФЕСІЯМИ УКРАЇНИ ВИКЛАДАЧІВ У СВОЇ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ІЗ ЗАРУБІЖЖЯ

Голові ВК Центру Свідомості Крішни в Україні

Чумаченку А.Е.

(м. Київ, вул. Дмитрівська, 21-в)

На Ваш № п-8/13/6 повідомляємо, що Ваша заява за дорученням Національної Академії наук України розглянута експертами-релігієзнавцями у Відділенні релігієзнавства ІФ імені Г.С.Сковороди НАН України.

Вивчення копій документів, доданих до заяви в контексті вимог статті 17, «Рамкової Конвенції про захист національних меншин...» Ради Європи (1995р.), статті 32.4., «Документу Копенгагенської наради з людського виміру НБСЄ» (1990р.), статті 24, Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», що регулюють право релігійних організацій на міжнародні зв'язки та контакти, дозволяє зробити висновок, що дії Консульства України в Делі унеможливили реалізацію релігійною організацією «Міжнародне товариство свідомості Крішни» свого права на встановлення і підтримання міжнародних зв'язків, включаючи запрошення зарубіжних проповідників, представників зарубіжних релігійних центрів і організацій.

Центр громад свідомості Крішни в Україні у відповідності з чинним законодавством через Міністерство культури України оформив запрошення для одновірців – громадян Індії, які мали взяти участь у релігійних семінарах, що організовує означений Центр. Причина відмови у візах запрошеним невідома.

Добре знаючи сутність і зміст віровчення, яке сповідує Товариство Свідомості Крішни і свого часу своєю науково-експертною оцінкою засвідчуючи право на реєстрацію в Україні означеної конфесії (нині вона має в країні 42 офіційно державними органами зареєстровані громади), Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди Національної Академії наук України сприймає обмеження в'їзду в нашу країну представників Товариства необгрунтованим. Це обмеження насамперед суперечить ст. 19 «Загальної Декларації прав людини» Організації Об'єднаних Націй, яка гласить: «Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне вираження їх; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань і свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів».

Заявлена відмова-байдужість консульства України в Індії не співпадає також із переліченими в ст. 8 прийнятого Генасамблеєю ООН 16.XII.1966 р. і ратифікованого пізніше Україною «Міжнародного пакту про громадянські і політичні права» мотивами встановлених законом обмежень, які «необхідні для охорони суспільної безпеки, порядку, здоров'я та моралі, так само як і основних прав та свобод інших осіб». Водночас заявлена відмова суперечить також ст. 19 Пакту, де сказано, що «кожна людина має право на вільне висловлення своєї думки, це право включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї незалежно від державних кордонів...». Стаття 19 Пакту наголошує, що певні обмеження можуть бути необхідними лише «б) для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення». В Загальному коментарі Комітету ООН із прав людини до цього Міжнародного пакту сказано, що у своєму застосуванні стаття 18 не обмежується тільки традиційними релігіями або тими релігіями і переконаннями, які мають інституційні ознаки і практики,

аналогічні традиційним релігіям. Тому Комітет ООН із тривогою відзначає тенденцію до дискримінації деяких релігій чи переконань на будь-яких вигаданих підставах, зокрема на підставі того, що вони недавно засновані або ж стосуються релігійних меншин». І далі в коментарі сказано: «Визначаючи межі допустимості обмежень, держави-сторони повинні виходити із потреби захищати права, гарантовані цим Пактом, зокрема право на рівність і недискримінацію на будь-яких підставах... Обмеження, які накладаються, мають бути встановлені законом і не повинні застосовуватися так, щоб це унеможливило права, гарантовані ст. 18. Комітет зазначає, що параграф 3 статті 18 треба тлумачити дуже чітко: обмеження, які в ньому не передбачені, не допускаються, навіть якщо вони передбачені щодо інших статей цього Пакту, наприклад із міркувань державної безпеки... *Обмеження не можна вводити з дискримінаційною метою або ж запроваджувати дискримінаційним чином...* 9. Той факт, що якась релігія є державною, або ж визнана Державою як офіційна чи традиційна, або об'єднує більшість населення цієї Держави, не повинен погіршувати можливість прихильників інших релігій або невіруючих користуватися всіма правами, передбаченими цим Пактом, і не повинен дискримінувати цих осіб».

Подібні за змістом думки знаходимо також в інших визнаних Україною міжнародних правових документах. Так, у прийнятому Генеральною Асамблеєю ООН і ратифікованому Україною в 1976 році «Міжнародному Пакті про економічні, соціальні і культурні права» в статті 4 наголошено, що «держава може встановлювати тільки такі обмеження прав, які визначаються законом, і лише остільки, оскільки це є сумісним з природою зазначених прав». Стаття 3 «Декларації про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на підставі релігії чи переконань», проголошеної Генеральною Асамблеєю ООН 25 листопада 1981 року розглядає «дискримінацію людей на ґрунті релігії або переконань образою гідності людської особистості і запереченням принципів, прав і основних свобод, проголошених Загальною Декларацією ООН з прав людини. А стаття 4 наголошує, що «усі держави повинні вживати ефективних заходів для запобігання та ліквідації дискримінації на ґрунті релігії або переконань у визнанні, здійсненні та реалізації прав людини і основних свобод у всіх сферах громадянського, економічного, політичного, соціального і культурного життя». Декларація Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 року «Про права осіб, які належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин» в статті 4 (2) наголошує що «держави вживають заходів для створення сприятливих умов, що дозволяють особам, які належать до меншин, виражати свої особливості та розвивати свою культуру, мову, релігію, традиції та звичаї за винятком тих випадків, коли конкретна діяльність здійснюється з порушенням національного законодавства та суперечить міжнародним нормам».

Можна продовжити перелік міжнародних правових документів, в яких означені вище думки повторюються хібащо дещо іншими словами. Зокрема, в деяких з них застерігається і відкидається мотивація обмежень релігійних прав і свобод шляхом зловживання поняттями «національна безпека» чи «історичні релігії», турботою про збереження «культурної ідентичності» тощо.

Закон України про свободу совісті та релігійні організації, прийнятий Верховною Радою ще в 1991 році і діючий нині, своїми статтями засвідчує прийняття нашою країною всіх положень із названих вище міжнародних документів. При цьому в ст. 8 Закону зокрема наголошено, що «держава визнає право релігійної громади на її підлеглість у канонічних і організаційних питаннях *будь-яким діючим в Україні та за її межами релігійним центрам (управлінням) і вільну зміну цієї підлеглості*», а в статті 9 сказано,

що «релігійні організації, керівні центри яких знаходяться за межами України, можуть керуватися у своїй діяльності настановами цих центрів, якщо при цьому не порушується законодавство України».

Ми спеціально розлого процитували вище різні документи з метою засвідчити правову неспроможність консульства України в Індії в його діях щодо Українського Товариства свідомості Крішни. Це виглядає дещо дивним на фоні того, що в країну їде Московський Патріарх Кирило з пропагандою ідеї «русского мира», яка явно зорієнтована проти незалежності України, і цього заїзду чомусь якісь перепони МЗС не ставить. Певне тому, що Церква Московського Патріархату, на відміну від Товариства Свідомості Крішни, в фаворі у вищій владі. Консульство також не враховує той факт, що Українське Товариство свідомості Крішни своїми можливостями задовільняє релігійні потреби співробітників Посольства Індії і деяких інших країн.

Відтак Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ – єдина в Україні академічна наукова інституція з проблем державно-церковних і міжконфесійних відносин не знаходить якихось обґрунтованих мотивів для перешкод приїзду в нашу країну послідовників вайшнавської релігії з інших країн, зокрема Індії. Науковці Відділення знайомі з діяльністю зарубіжних центрів Міжнародного Товариства свідомості Крішни, мали творчі зустрічі із низкою їх діячів (навіть в Індії) і не мають якихось застережень щодо надання свободи індуїстському віросповіданню.

Цей експертний висновок ми надсилаємо також в Міністерство закордонних справ України і в Міністерство культури, де наявний такий державний орган як департамент у справах релігій і національностей.

*Заст. директора-керівник Відділення релігієзнавства
Інституту філософії НАН України,
президент Української Асоціації релігієзнавців
проф. Анатолій КОЛОДНИЙ*

ЗАЯВА АКАДЕМІКА С.ПАВЛЮКА ДЕРЖСЛУЖБИ СТОСОВНО ДОГНАЛІВСЬКИХ НЕЛЕГАЛІВ

Громадяни України уже вкотре звертаються до Вас, пане Ярославе Скиба, як керівника Державної міграційної служби у Львівській області, яка у своїй діяльності мала б керуватися Конституцією України та законами України і є центральним органом виконавчої влади, дати пояснення нам свого невмотивованого зволікання у справі видворення з України громадян Чеської Республіки Догнале Антоніне та Шпіржіка Ріхарда, громадян Республіки Словаччини Оберхаузера Роберта та ще двох десятків в минулому монахинь, відлучених 14 травня 2011 року з Чину святого Василія Великого. Положення про Державну міграційну службу зобов'язує Вас вчинити дії на «видворення, у тому числі у примусовому порядку, іноземців та осіб без громадянства з України, заборону в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства, здійснення заходів, пов'язаних з видворенням іноземців та осіб без громадянства з України» (п.9 даного Положення).

Нагадаємо, що двома апеляційними судовими рішеннями (від 08.06.2012р. та від 21.02.2013р.) встановлено про незаконне перебування в Україні уже тривалий час